

การวิเคราะห์สภาวะเชิงองค์รวมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5*

A HOLISTIC ANALYSIS OF OCCUPATIONAL WELL-BEING AMONG TEACHERS UNDER THE NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5

วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม

Wiralphat Wongwatkasem

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Faculty of Education, Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: wiralphat@nmc.ac.th

วันที่รับบทความ : 12 พฤศจิกายน 2568; วันแก้ไขบทความ 18 พฤศจิกายน 2568;

วันที่รับบทความ : 20 พฤศจิกายน 2568

Received 12 November 2025; Revised 18 November 2025; Accepted 20 November 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 2) ศึกษาสภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมครูผู้สอนรวม 338 ราย คัดเลือกตามหลักเกณฑ์ของเครจซี่และมอร์แกนด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

Citation:

* วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2568). การวิเคราะห์สภาวะเชิงองค์รวมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(6), 316-327.

Wiralphat Wongwatkasem. (2025). A Holistic Analysis Of Occupational Well-Being Among Teachers Under The Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(6), 316-327.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน คือ t-test กับ F-test

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า

1) ระดับสุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครูในพื้นที่ดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูง ($\bar{X} = 4.43$)

2) การวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาวะในการทำงานเมื่อจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาและระยะเวลาในการรับราชการ แสดงผลว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งในภาพรวมและรายมิติ ($t = 1.14, p = .25$)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, ข้าราชการครู, ประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this study was: 1) to examine the occupational well-being of teachers under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, and 2) to investigate the occupational well-being of teachers within the same jurisdiction. The study population consisted of 338 participants, including school administrators and teaching staff, selected using stratified random sampling based on Krejcie and Morgan's criteria. The research instrument was a five-point Likert-scale questionnaire, with content validity indices ranging from 0.67 to 1.00. The overall Cronbach's alpha coefficient for the instrument was 0.82. Data analysis employed descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics, specifically the t-test and F-test.

The results indicated that:

1) The overall level of occupational well-being among teachers in the targeted area was high ($\bar{X} = 4.43$).

2) An analysis of differences in perceptions of occupational well-being according to educational qualification and length of service revealed no

statistically significant differences, both overall and across individual dimensions ($t = 1.14, p = .25$).

Keywords: Quality of Life, Teachers, Primary Education

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านระบบการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์พลเมืองที่มีคุณภาพ ดังที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริว่า การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเสริมปัญญา วิจัยรณญาณ และคุณธรรมของประชาชน อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของชาติ การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีครูซึ่งเป็นกำลังหลักที่มีสุขภาวะที่ดีในการปฏิบัติงาน มีพลังใจในการสอน และมีความผูกพันในหน้าที่การงาน เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความเข้มแข็งของระบบการศึกษาใน

ยุคปัจจุบันที่สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีมีพลวัตสูง ส่งผลให้รูปแบบการปฏิบัติงานของครูเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ กิตติยา โนยะราช (2555) ชี้ให้เห็นว่าสุขภาวะในการทำงานมีความเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับความพอใจ ความเป็นสุข และผลผลิตของการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Huse & Cummings (1985) ที่เสนอว่าสุขภาวะในการปฏิบัติงานประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 มิติ อาทิ ผลตอบแทนที่สมเหตุสมผล บรรยากาศการทำงานที่ไม่เป็นอันตราย ความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ และการปรองดองระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน หากหน่วยงานสามารถเสริมสร้างองค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้บุคลากรมีกำลังใจและสร้างผลงานที่มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ข้าราชการครูที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 5 ซึ่งรับผิดชอบโรงเรียนจำนวน 213 แห่งกระจายอยู่ใน 6 อำเภอ ถือเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในความเป็นจริง ครูในปัจจุบันต้องเผชิญกับภาระหน้าที่ที่หนักหน่วง การปรับเปลี่ยนนโยบายอย่างต่อเนื่อง และแรงกดดันจากความคาดหวังของสังคม ส่งผลให้ครูบางส่วนประสบภาวะความกดดันทางจิตใจ ขาดพลังใจ และไม่พอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในที่สุด

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการสำรวจสถานะในการทำงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาและยกระดับสถานะของครูอย่างเป็นรูปธรรม ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานการศึกษาในการวางกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความผาสุกในการปฏิบัติงานของครู และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในภาพรวมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานะเชิงองค์รวมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบสถานะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตาม คุณวุฒิ และอายุการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่มีคุณวุฒิแตกต่างกัน มีสถานะเชิงองค์รวมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน
2. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีสถานะเชิงองค์รวมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาคุณวุฒิขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 5 ในปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 2,764 คน

ตัวอย่างประชากรที่นำมาศึกษาในการวิจัยนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนคุณวุฒิขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 338 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดประชากรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผ่านกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นสุขภาวะของบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยยึดโยงกับทฤษฎีของ Huse & Cummings (1985) เพื่อวางรากฐานในการออกแบบโครงสร้างคำถาม จากนั้นศึกษาหลักการสร้างเครื่องมือวัดประเภทมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ รวมถึงแนวทางการพัฒนาแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (พ.ศ. 2560) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ ต่อมาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยสังเคราะห์จากคำจำกัดความทางปฏิบัติการที่ผู้วิจัยกำหนดไว้สำหรับงานวิจัยนี้โดยเฉพาะ หลังจากนั้นได้นำร่างเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาผ่านการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งกำหนดเกณฑ์การยอมรับไว้ที่ช่วง 0.67 ถึง 1.00 พร้อมปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนต่อมาเป็นการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มทดสอบที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนจากเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในทางปฏิบัติ ภายหลังจากคัดเลือกรายการคำถามที่มีคุณภาพทั้งหมด 40 รายการ ได้ทำการวัดความเที่ยงตรงของเครื่องมือผ่านวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งให้ผลค่าความเที่ยงที่ 0.82 แสดงถึงความคงเส้นคงวาของเครื่องมือในระดับที่น่าพอใจ สุดท้ายจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหลักในระยะถัดไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ เริ่มต้นด้วยการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ภายหลังจากนั้นจึงส่งหนังสือราชการไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยข้อมูลในการวิจัยนี้

ถูกรวบรวมโดยผู้วิจัยโดยตรงและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนครบถ้วนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 338 ชุด คิดเป็นอัตราร้อยละร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติผ่านคอมพิวเตอร์ ด้วยสถิติดังต่อไปนี้ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์สภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ใช้สถิติทดสอบที (T-test for independent samples) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู และใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test: One-way ANOVA) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์สภาวะเชิงองค์รวมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านการได้รับผลตอบแทนอย่างเพียงพอ และมีความเป็นธรรม	4.51	0.24	มากที่สุด	1
2	ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมสุขอนามัย	4.44	0.21	มาก	3
3	ด้านการส่งเสริมศักยภาพและการพัฒนา ทักษะของบุคลากร	4.45	0.24	มาก	2
4	ด้านโอกาสเติบโตในอาชีพและความมั่นคง ในการทำงาน	4.42	0.24	มาก	4
5	ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมใน สังคมการทำงาน	4.41	0.25	มาก	5

6	ด้านการยึดถือกฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติในองค์กร	4.39	0.22	มาก	7
7	ด้านการจัดสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	4.40	0.23	มาก	6
8	ด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมทางสังคมในการทำงาน	4.38	0.24	มาก	8
ภาพรวม		4.43	0.11	มาก	

ผลการวิเคราะห์ตามปรากฏในตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นว่าสุขภาวะในการปฏิบัติงานของบุคลากรครูที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงโดยรวม โดยด้านที่โดดเด่นที่สุดคือการได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของค่าตอบแทนที่สอดคล้องกับความสามารถและความทุ่มเทในการทำงาน รองลงมาคือการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและสภาพแวดล้อมการทำงานที่สะอาดปลอดภัย และส่งเสริมสุขอนามัย ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านผลตอบแทน การพัฒนาตนเอง และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีบทบาทสำคัญต่อความพึงพอใจและความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ของครู

2. ผลการเปรียบเทียบสุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตาม คุณวุฒิและอายุการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับ ประถมศึกษา		ระดับมัธยมศึกษา ขึ้นไป		t	p- value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
		1	ด้านการได้รับผลตอบแทน อย่างเพียงพอและมีความ เป็นธรรม	4.52	0.24		
2	ด้านสภาพแวดล้อมในการ ทำงานที่สะอาด ปลอดภัย และส่งเสริมสุขอนามัย	4.45	0.21	4.43	0.21	.404	.687
3	ด้านการส่งเสริมศักยภาพ และการพัฒนาทักษะของ บุคลากร	4.47	0.23	4.45	0.25	.616	.538
4	ด้านโอกาสเติบโตในอาชีพ และความมั่นคงในการ ทำงาน	4.43	0.24	4.42	0.24	.377	.707
5	ด้านความสัมพันธ์และการมี ส่วนร่วมในสังคมการทำงาน	4.43	0.26	4.41	0.24	.613	.540
6	ด้านการยึดถือกฎเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในองค์กร	4.41	0.22	4.39	0.22	.939	.348
7	ด้านการจัดสมดุลระหว่าง งานกับชีวิตส่วนตัว	4.41	0.23	4.40	0.23	.316	.753
8	ด้านบทบาทและการมีส่วน ร่วมทางสังคมในการทำงาน	4.41	0.23	4.39	0.24	.904	.367
ภาพรวม		4.44	0.11	4.43	0.12	1.144	.253

*p ≤ .05

ข้อมูลในตารางที่ 2 สะท้อนให้เห็นว่าคุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนไม่ส่งผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาวะในการทำงานของบุคลากรครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้งในภาพรวมและเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายมิติ โดยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง สุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอภิปรายประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครูที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 5

ผลการศึกษาพบว่าสุขภาวะในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี เมื่อจำแนกเป็นแต่ละมิติ พบว่ามิติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มิติการได้รับผลตอบแทนอย่างเพียงพอและมีความเป็นธรรม รองลงมาคือ มิติการส่งเสริมศักยภาพและการพัฒนาทักษะของบุคลากรตามลำดับ ส่วนมิติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มิติด้านบทบาทและการมีส่วนร่วมทางสังคมในการทำงาน

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องได้จัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและสมดุล ส่งผลให้ครูสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีมาตรฐานและมีความมุ่งมั่นในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ หน่วยงานยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการพัฒนาวิชาชีพ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสนับสนุนทางวิชาการอย่างเหมาะสม การเตรียมความพร้อมและการสนับสนุนอย่างมีระบบควบคู่กับการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอ ช่วยให้ครูมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม อุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ผลการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาทิยา หมื่นภักดี และคณะ (2563) ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่กลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดกลางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยระบุว่า โดยภาพรวมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีระดับสุขภาวะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับสุขภาวะอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความร่วมมือและการ

เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านประชาธิปไตยและการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตัวกับการทำงาน และด้านการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของครู

2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อสุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอายุงาน

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับวุฒิการศึกษาและอายุการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสุขภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

สาเหตุที่น่าจะเป็นไปได้คือ การได้รับการหนุนเสริมจากผู้บังคับบัญชาและระบบการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานอย่างใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถสร้างบริบทที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงโอกาสในการเข้าร่วมการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ผ่านการฝึกอบรมต่าง ๆ หรือโอกาสในการมีส่วนร่วมในโครงการเฉพาะทางด้านการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลให้ระดับสุขภาวะในการปฏิบัติงานของครูไม่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาในสถานที่ทำงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของคุณครู ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ อุษานามมีศรี และคณะ (2565) ซึ่งเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ที่พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพสมรส คุณวุฒิ และระยะเวลาการทำงาน การเปรียบเทียบข้อมูลไม่แสดงความแตกต่างทางสถิติที่สำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากครูที่อยู่ในสถานภาพสมรสและโสดมีมุมมองต่อสุขภาวะในการทำงานในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งปัจจุบันมีการปรับปรุงระบบการศึกษาและโครงสร้างเงินเดือนให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ส่งผลให้ครูสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าสภาวะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยรวมแล้วผลการศึกษาอยู่ในระดับสูง และเมื่อตรวจสอบความคิดเห็น พบแนวโน้มที่สอดคล้องกันระหว่างผลการเปรียบเทียบ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 โรงเรียนควรให้โอกาสครูเข้าร่วมโครงการการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะการสอน การฝึกอบรมควรเน้นทักษะที่เป็นประสิทธิภาพในการสอนและการปรับปรุงความรู้ในสาขาที่ต้องการ 1.2 สนับสนุนครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนานและกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางการศึกษาและทักษะทางสังคม สร้างบรรยากาศที่เป็นสมดุลและสร้างความสนใจในการเรียนรู้ และ 1.3 ด้านการปฏิบัติงานในสังคม ผลการศึกษา พบว่ามีส่วนร่วมต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนหรือโรงเรียนเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และพัฒนาทักษะการสื่อสารในสังคม โดยการฝึกฝนการสนทนา การสื่อสารแบบอย่างดีในการเรียนการสอน และการสร้างความเข้าใจในเรื่องทางสังคม ของนักเรียนและผู้ปกครอง **2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบด้วย 2.1 สถานศึกษาควรสำรวจความพึงพอใจของครูในด้านต่างๆ เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน สวัสดิการ การพัฒนาอาชีพ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของครู เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการเตรียมบทเรียน การตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน 2.2 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น และ 2.3 สร้างรายงานวิจัยและแผนการปรับปรุงสภาวะในการปฏิบัติงานของครู และนำเสนอให้กับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงตามความจำเป็นและผลวิจัยที่ได้มาเพิ่มสภาวะในการปฏิบัติงานของครูในเขตนี้ได้ดีขึ้นและเพิ่มประสิทธิผลในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชนท้องถิ่นในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา โนยะราช. (2555). สุขภาวะในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สาธิตา หมั่นภักดี และคณะ. (2020). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(6), 1-12.
- อุษา งามมีศรี และคณะ. (2022). การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 4(2), 163-176.
- Huse, E. F., & Comings, T. G. (1985). Organizational development and change. Minnesota: West.